

มาร่วมกันลดความรุนแรงในสังคม

ประเทศไทยทุกวันนี้ มีข่าวคราวความรุนแรงในสังคมเพิ่มสูงขึ้นมาก รายงานข่าวรายวันจากแหล่งสื่อต่างๆ มักจะมีเรื่องของความรุนแรงมาให้ได้รู้รับทราบอยู่ตลอด แสดงถึงภัยร้ายที่ก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน โดยเกิดขึ้นในแทบทุกพื้นที่ แต่จะมีชุกชุมในเขตเมือง

การเสวนา “ร่วมสร้างสังคมไทยปลอดภัยจากความรุนแรง ด้วยวิจัยและนวัตกรรม” ซึ่งสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ จัดขึ้นเมื่อ 2 ปีก่อน รองศาสตราจารย์ ดร.สุমনทิพย์ จิตสว่าง จากคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรงในสังคมไทยว่า จากรายงานดัชนีความสงบสุขโลก ปี พ.ศ. 2562 ประเทศไทยถูกจัดอยู่ในอันดับ 117 จาก 163 ประเทศ ส่วนความรุนแรงในครอบครัวจากสถิติเมื่อปี พ.ศ. 2559 ประเทศไทยติดอันดับ 1 ใน 10 ของโลก นอกจากนี้ประเทศไทยยังมีปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่ถูกใช้ความรุนแรงที่ติดอันดับโลกอีกด้วย สาเหตุการใช้ความรุนแรงส่วนหนึ่งมาจากปัญหาสุราและยาเสพติด

ที่ผ่านมา ความรุนแรงส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการทะเลาะเบาะแว้ง ความไม่เข้าใจกัน ความเกลียดชังระหว่างบุคคล และปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงก็มักเป็นจากปัญหาทางสุขภาพจิตของผู้ก่อเหตุ หรือจากอิทธิพลของสุราและยาเสพติด ไม่เหมือนกับที่เป็นข่าวในต่างประเทศที่มีบุคคลถืออาวุธปืนกราดยิงผู้คนในโรงเรียนหรือในชุมชน ซึ่งเป็นการสังหารหมู่ที่มีผู้เสียชีวิตครั้งละมากๆ ซึ่งผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่ไม่ได้มีปัญหากับนักฆ่า เหตุการณ์เช่นนี้เริ่มมีปรากฏบ้างแล้วในประเทศไทย อย่างที่เกิดการกราดยิงที่นครราชสีมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2563 ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 31 คน และที่หนองบัวลำพู เมื่อตุลาคม พ.ศ. 2565 ซึ่งมีผู้เสียชีวิต 37 คน

ปัญหาความรุนแรงในสังคมก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ต่อความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของผู้คน และยังเกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง จึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องได้รับการป้องกันและแก้ไข

ในงานวิจัยเรื่อง “โครงการทำทัณฑ์ไทย: สังคมไทยไร้ความรุนแรง” ของรองศาสตราจารย์ ดร.สุমনทิพย์ จิตสว่าง ซึ่งได้รับรางวัลผลงานวิจัยดีเด่นจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ให้ข้อเสนอแนะในการขับเคลื่อนการลดความรุนแรงด้วย 5 มิติ หรือ 5 P ประกอบด้วย (1) นโยบาย (policy) (2) การป้องกัน (prevention) (3) การคุ้มครอง (protection) (4) การดำเนินคดี (prosecution) และ (5) ความเป็นหุ้นส่วน (partnership) โดยอธิบายว่า สามารถตอบโจทย์ในการลดความรุนแรงในสังคมได้

เกี่ยวกับเรื่องความรุนแรงนี้ ทางองค์การอนามัยโลกก็ให้ความสำคัญ โดยมองว่า เป็นต้นเหตุของปัญหา 5 ด้าน คือ การบาดเจ็บ การเกิดโรคไม่ติดต่อ การเกิดโรคติดต่อ ปัญหาสุขภาพสตรีและเด็ก และปัญหาสุขภาพจิต โดยในปี พ.ศ. 2559 ทางองค์การอนามัยโลกร่วมกับองค์กรระดับโลกอีก 9 องค์กรเสนอแนะให้ใช้ยุทธศาสตร์ 7 ประการเพื่อแก้ปัญหาความรุนแรงในเด็ก ใช้เป็นตัวย่อว่า INSPIRE ซึ่งประกอบด้วย

Implementation and enforcement of laws (การบังคับใช้กฎหมาย)

Norms and values (การสร้างบรรทัดฐานและค่านิยม)

Safe environments (การสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย)

Parent and caregiver support (การสนับสนุนผู้ปกครองและผู้ให้ความช่วยเหลือ)

Income and economic strengthening (การสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ)

Response and support services (การจัดบริการตอบโต้และสนับสนุน)

Education and life skills (การให้ความรู้และสร้างทักษะชีวิต)

ส่วนรายละเอียดนั้น ศึกษาได้จากเอกสารเรื่อง INSPIRE ซึ่งหาได้จากอินเทอร์เน็ต

แนวทางป้องกันความรุนแรงที่พิสูจน์ว่าได้ผลในระดับนานาชาติคือ Cardiff Model ซึ่งริเริ่มและพัฒนาโดยศาสตราจารย์ ดร.โจนาธาน พี เชฟเพิร์ด (Dr. Jonathan P. Shepherd) ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมทางอาชญากรรม ความมั่นคง และการสืบสวน มหาวิทยาลัยคาร์ดิฟฟ์ในเมืองหลวงของประเทศเวลส์ในสหราชอาณาจักร โครงการนี้ ดำเนินการโดยทำการเชื่อมโยงข้อมูลเหตุรุนแรงระหว่างโรงพยาบาลและตำรวจ เพื่อวิเคราะห์สถานที่ซึ่งเกิดเหตุบ่อย วัน เวลาที่เกิดเหตุ ขนาดและความรุนแรงที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลไปสร้างเป็นโมเดลในการวางแผนป้องกันเหตุความรุนแรงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดจำนวนผู้ป่วยที่ต้องไปแผนกฉุกเฉิน และช่วยลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการบาดเจ็บได้เป็นจำนวนมาก จนได้รับความยอมรับจากองค์การอนามัยโลกและศูนย์ควบคุมโรคของสหรัฐอเมริกา (หรือ CDC) ผลงานชิ้นนี้ทำให้ศาสตราจารย์เชฟเพิร์ด ได้รับการตัดสินให้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลสาขาการสาธารณสุขในปีนี้เป็นเรื่องที่น่ายินดีที่กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับมูลนิธิรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดลจะได้จัดให้มีการบรรยายพิเศษโดยศาสตราจารย์ ดร.เชฟเพิร์ด ในช่วงที่ท่านเดินทางมารับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล โดยการบรรยายจะจัดขึ้นในวันอังคารที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2568 เวลา 09.00 – 14.30 น. ณ ห้องประชุม นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต ชั้น 9 อาคารผู้ป่วยใน 9 โรงพยาบาลศรีธัญญา จังหวัดนนทบุรี และจะมีการถ่ายทอดการบรรยายทางออนไลน์ร่วมด้วย โดยในงานนี้ ศาสตราจารย์ ดร.เชฟเพิร์ด จะได้บรรยายเรื่อง “คาร์ดิฟฟ์ โมเดลเพื่อป้องกันเหตุความรุนแรง” และในการประชุมนี้ทางมูลนิธิเครือข่ายฝึกรอบมระบาดวิทยาภาคสนามอาเซียนจะได้จัดเสวนาร่วมกับศาสตราจารย์เชฟเพิร์ดในหัวข้อเรื่อง “เบื้องหลังความสำเร็จและบทเรียนสู่การปรับใช้คาร์ดิฟฟ์โมเดลในบริบทของประเทศไทย” เพื่อเป็นการสร้างแรงบันดาลใจแก่นักกระบวนทัศน์และนักวิชาการสาขาต่างๆ ในการพัฒนาผลงานทางสาธารณสุขที่มีคุณค่าและสามารถขยายผลให้เป็นรูปแบบในระดับชาติและระดับนานาชาติ งานนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ที่จะได้เรียนรู้เกี่ยวกับงานป้องกันความรุนแรงที่พิสูจน์มาแล้วว่าได้ผล จึงขอเชิญชวนให้เข้าร่วมการประชุมโดยทั่วกัน

นพ.วิวัฒน์ โรจนพิทยากร
บรรณาธิการ

การบรรยายและเสวนา สร้างแรงบันดาลใจกับ ผู้ได้รับรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล สาขาสาธารณสุข 2567

วันที่ 28 ม.ค. 2568
เวลา 09.00-14.30 น.

ณ ห้องประชุม นายแพทย์เกียรติภูมิ วงศ์รจิต
ชั้น 9 อาคารผู้ป่วยใน 9 ชั้น sw.ศรีธัญญา

การบรรยายเรื่อง “Cardiff Model for Violence Prevention” โดย

Prof. Dr. Jonathan P. Shepherd

- ผู้ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ปี 2567
- ผู้อำนวยการสถาบันนวัตกรรมทางอาชญากรรม ความมั่นคง และการสืบสวน มหาวิทยาลัยคาร์ดิฟฟ์ สหราชอาณาจักร

เสวนาสร้างแรงบันดาลใจเรื่อง “เบื้องหลัง ความสำเร็จและบทเรียนสู่การปรับใช้ใน บริบทของประเทศไทย” โดย

- Prof. Dr. Jonathan P. Shepherd
- นพ.วิวัฒน์ โรจนพิทยากร ผู้ได้รับพระราชทานรางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหิดล ปี 2552
- นพ.ค่านวณ อึ้งชูศักดิ์
มูลนิธิเครือข่ายฝึกรอบมระบาดวิทยาภาคสนามอาเซียน

อภิปรายและแลกเปลี่ยนข้อเสนองานโดยภาคีที่เกี่ยวข้อง โดย

- พญ.อุษฎิ จังศิริกุลวิทย์ กรมสุขภาพจิต
- พญ.ศิริรัตน์ สุวรรณฤกษ์ กรมควบคุมโรค
- นพ.พงศศักดิ์ นิตินทรกุล สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข
- นส.ณัฐยา บุญภักดี สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

